

*Mit tud a lakosság a hőség és az UV
sugárzás kockázatairól? –
egy felmérés eredményei*

Páldy Anna*, Vörös Krisztina*,
Antal Z. László**

*Országos Közegészségügyi Központ

**MTA Szociológiai Intézet

Korábbi, 2005-ös kérdőíves felmérés eredménye

A hőhullám okozta káros egészségi hatásokkal és a hőségriadóval kapcsolatos ismeretek felmérése a riadó bevezetésének évében (MediaCenter telefonos kikérdezés)

- 2500 fős felmérés az 5 legnépesebb magyar városban a 18 éven felüli, telefonnal rendelkező háztartásban élő lakosok körében. A kutatás során minden városban 500-500 főt kérdeztek meg.

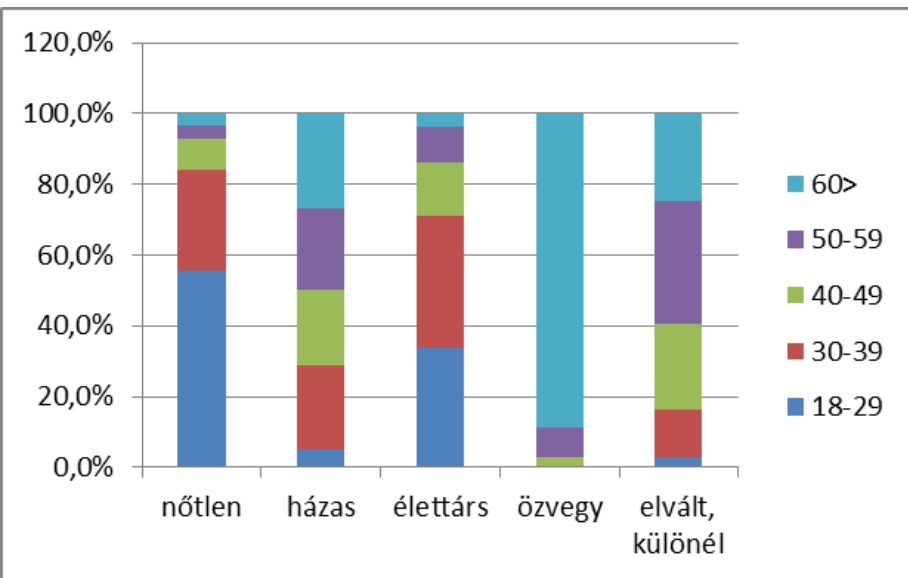
A meleggel kapcsolatos ismeretek

- A meleg káros egészségi hatásai közül átlagosan **1,2-t** tudtak mondani; **25% egyet sem, 50% egyet** említett.
 - Az iskolázottabb és a 30-59 év közötti válaszadók átlagosan több káros hatást tudtak említeni.
- A többség szerint hőség idején leginkább az idősek szorulnak segítségre: a válaszadók **fele** nyilatkozott így, míg a gyerekeket és a betegeket 15-15 százalékuk félti.
- Az előre megadott lehetőségek közül a legtöbben a **vérnyomás panaszokat és a napszúrást említették káros hatásként.**
 - A válaszadók 20%-a listában fel nem sorolt hatást mondott: ezen belül leggyakrabban a „leégés és a bőrbetegségek” merültek fel.

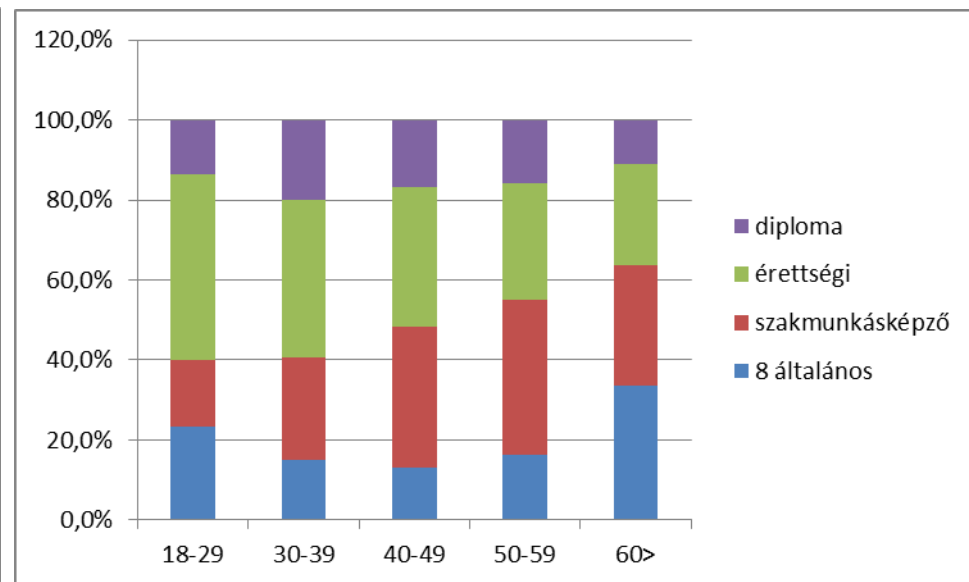
A 2015. évi felmérés elemzése

- Minden kérdés esetén a válaszokat a válaszadók egyes rétegei szerint elemeztük, azaz az összes válaszadóra vonatkoztatva a
 - férfi és női válaszadók arányában,
 - családi állapot szerint,
 - legmagasabb iskolai végzettsége alapján:
 - lakóhelye szerint.
- A válaszok százalékos megoszlása minden esetben a saját csoportjukon belüli adott válaszadási arányt jelzi

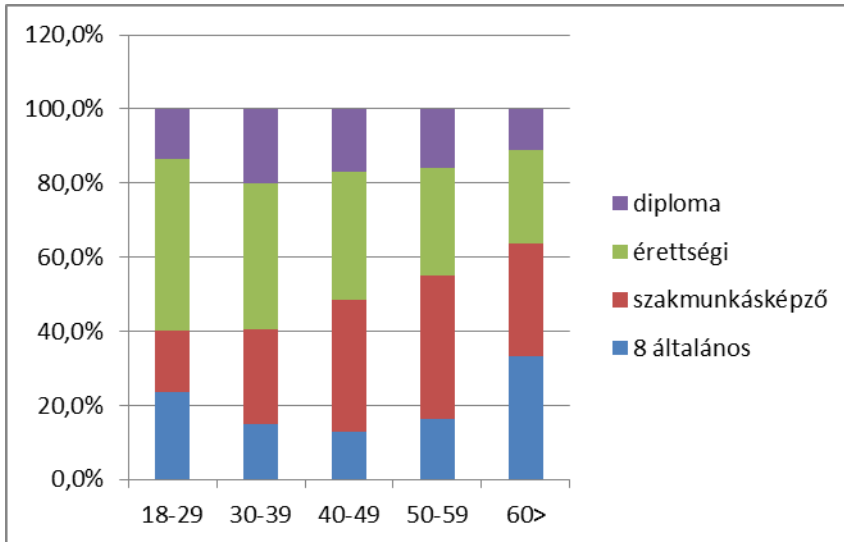
A válaszadók megoszlása családi állapot és korcsoport szerint

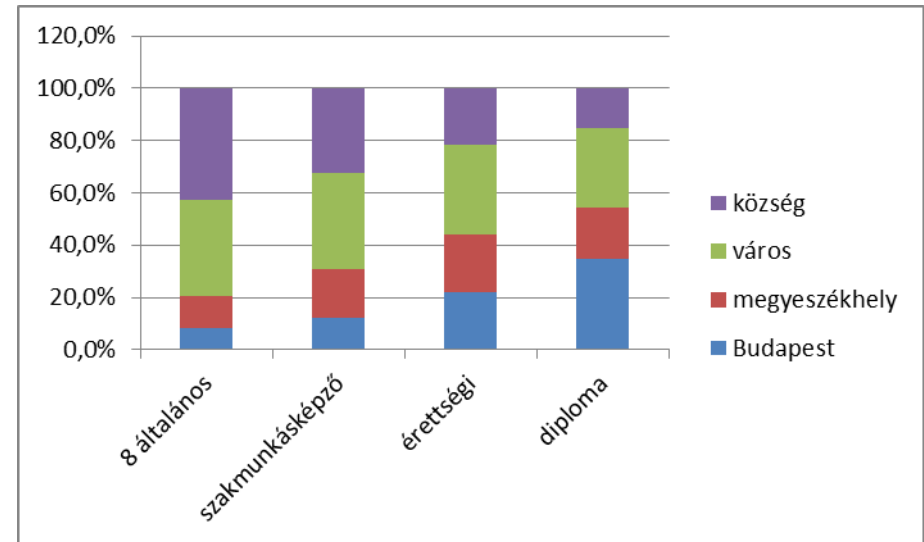
A válaszadók megoszlása foglalkozási kategóriák és korcsoport szerint

A válaszadók megoszlása korcsoport és iskolai végzettség szerint:

A válaszadók megoszlása végzettség és lakhely szerint:

Hogyan védekeznek hőhullámok alatt

Több folyadék fogyasztása:

férfiak 44,6% - nők 55,4%

- >60 évesek 90,6%-a
- míg az ennél fiatalabbak 91-95%
- Családi állapot szerint 90-95% között jelezték, hogy többet isznak, a legalacsonyabb arányban az elváltak és házas, de különélők.
- Iskolai végzettség szerint
 - legalacsonyabb végzettségűek (90,7%)
 - diplomások 98%-a

Mechanikusan hűtöm magam, többet zuhanyozok

- férfiak 47%-a, nők 61%-a
- >A 60 év felettek csak **47%**
- a többi korcsoport 56%-58%
- Családi állapot szerint 50%
 - legnagyobb arányban az elvált vagy házas, de különélő csoport **62%**
 - legkisebb arányban az özvegyek **45,5%**
- Iskolai végzettség szerint
 - a legalacsonyabb végzettséggel rendelkezők 48%-a,
 - míg a másik három csoport 55-57%-a

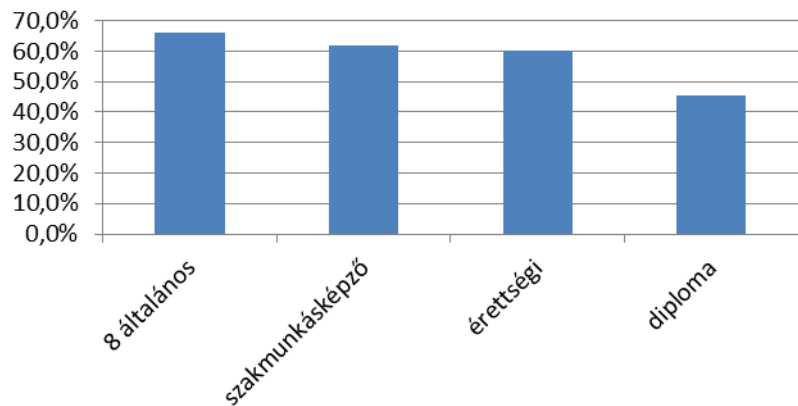

Mechanikusan védi a lakást (redőny, napernyő):

- férfiak 40,3%, nők 59,7%
- > 60 év felettek (70,2%),
- a többi korcsoportban 51-62% volt az arány
- Családi állapot szerint minden csoportban a válaszadók **több mint fele** védi a lakását mechanikusan,
 - legmagasabb arányban (75%) az özvegyek
 - legalacsonyabb arányban az élettársak (53%).
- Iskolai végzettség szerint viszont érdekes csökkenő tendenciát figyelhetünk meg:

Lehúzom a redőnyt

Légkondicionálót, klímaberendezést használok

- férfiak 9,8%, nők 5,4%.
- Korcsoport szerint:
 - legnagyobb arányban a 30-39 évesek (9,5%)
 - 40-49 évesek (9,3%).
- Családi állapot szerint
 - házasok 10,3%,
 - az özvegyek (2,7%).
- Iskolai végzettség szerint: minél magasabb a végzettség, annál nagyobb az arány
 - legmagasabb diplomások között (20,4%)
- település típus szerint
 - legnagyobb arányban a budapestiek rendelkeznek légkondicionálóval (13,8%),
 - legkisebb arányban a városokban (5,4%).

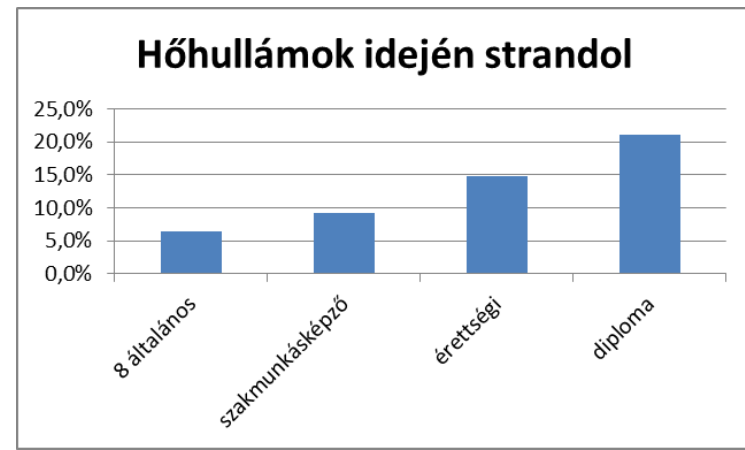
Elmegyek a strandra, vízpartra

- férfiak 11,2% nők 9,8%-a
- Korcsoportonként:
 - 18-29 évesek 31%,
 - 30-39 évesek 18,8%-a,
 - többi korcsoport csak 4-5%-ban.

- Családi állapot szerint

- nőtlenek 24,5%-a,
- özvegyek 2,1%.

- A strandot, vízpartot felkeresők aránya iskolai végzettség szerint (%):

A strandolók legnagyobb aránya budapesti- 17,7%

legkisebb aránya városban lakó - 8,9%

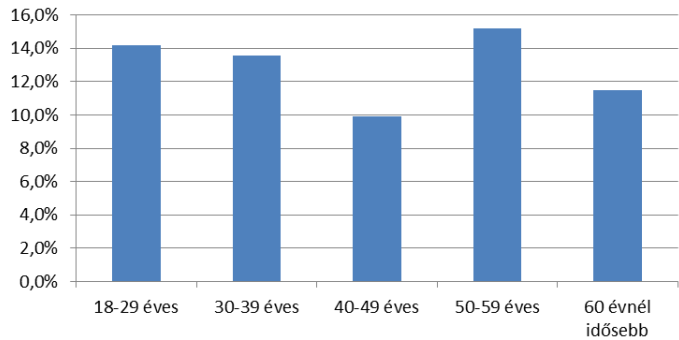

Hűvös helyre megyek

- Férfi 58% nők 42%
- Családi állapot szerint az
 - egyedülállók és az élettársi kapcsolatban élők (16,8%-21,8%),
 - a házasok és az özvegyek és az elváltak 10%
- Iskolai végzettség szerint
 - a legmagasabb végzettségűek legkisebb arányban (7,9%),
 - 8 általánossal vagy kevesebbrel rendelkezők a legnagyobb arányban (14,8%).
 - A szakmunkás vagy érettségi képesítéssel rendelkezők 13%-a
- A városok, községek lakosainak 15%-a,
- budapestiek 7,5%-a

Hűvös helyre megy

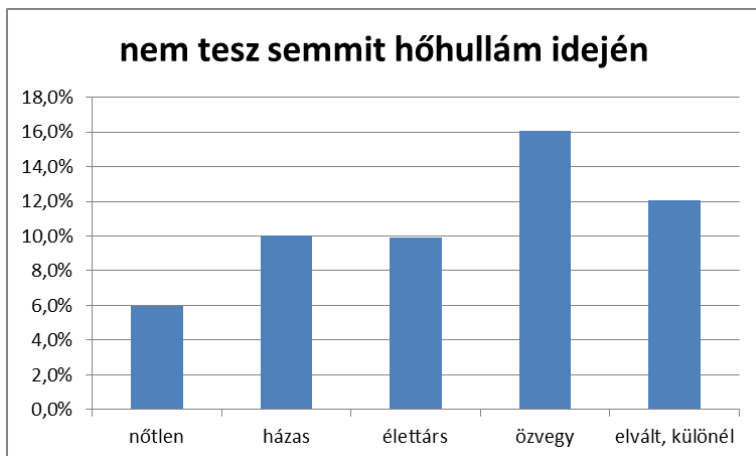

MA NEM CSINÁLOK SEMMIT

Már tegnap elkezdtem, csak még nem fejeztem be.

www.demotivalo.com

A passzív válaszok aránya
hőhullám idején családi
állapot szerint (%)

Nem csinállok semmit

- férfiak 11,8%- nők 9,4%
- Az életkor növekedésével nő az arány,
 - 30-49 éves korosztály közel 8%-át jelenti,
 - az 50-59 évesek 10,8%-át,
 - 60 éven felülieknél 15,5%.
- A legalacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők 16,2%- a diplomások 6,5%.

„Nem tesz semmit a hőség enyhítésére”
válaszadók aránya nem és a hőség tűrése
szerint (%):

		a hőséget \ Ön személyesen mennyire viseli jól ?				
		Nagyon rosszul	Rosszul	Semlegesen	jól	Nagyon jól
férfi	nem csinállok semmit	10,3%	11,0%	14,3%	5,4%	16,7%
nő	nem csinállok semmit	8,8%	9,5%	10,9%	6,4%	33,3%

NE AGGÓDJ AZ EGÉSZSÉGED MIATT

Elmúlik.

www.demotivalo.com

Nem csinálok semmit

Az egészséggel kapcsolatos témák iránt

inkább nem érdeklődök 14,4%-a,

egyáltalán nem érdeklődök 15,3%-a

nagyon érdeklődök 13,4%

Az egészségi állapotukat **nagyon rossznak** tartók 25%-a vallotta, hogy nem védekezik semmilyen formában a hőség ellen, miközben kimagaslóan nagy arányban (46,4%) ők viselik nagyon rosszul a hőséget.

Az étellel való elégedettséggel párhuzamosan nő azok aránya, akik valamilyen formában védekeznek a hőség ellen,

legelégedetlenebbek 14,6%-a marad passzív hőség esetén.

Mit tesz az erős UV sugárzás ellen

Lehetőleg zárt helyen tartózkodom

- férfiak 59,2% nők 72,5%
- Korcsoport:
 - legfiatalabbak 58,2%,
 - 60 éven felüliek 71,3%
- Családi állapot szerint a válaszadók több mint 60%-a, az özvegyek 73,5%.
- Az iskolai végzettség
 - 8 osztály vagy kevesebb 62,9%
 - Diplomások 69,4%

Ha szabadban vagyok, akkor árnyékos helyet keresek

- férfiak 68,8% nők 72%.
- Korcsoport:
 - 50-59 éves korcsoport 62-77%,
 - 60 év felettek 70%-a.
- A családi állapot szerint 60% felett.
- Iskolai végzettség
 - legalacsonyabb végzettségűek 65,2%
 - többi csoportban 71-72%

Megfelelően felöltözöm

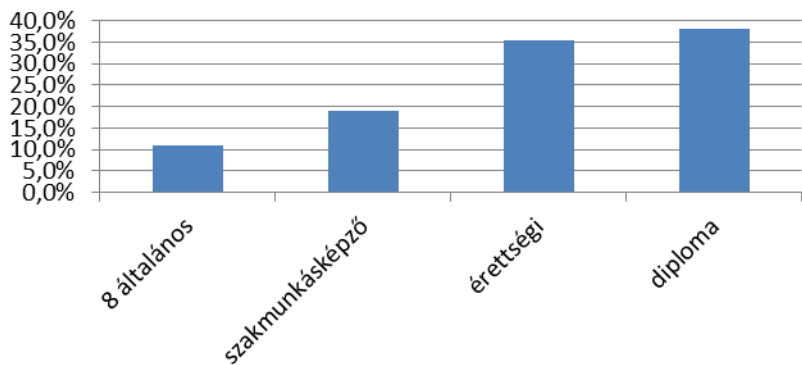
- férfiak: 26,6% - nők 20,4%.
- Korcsoport:
 - 30-39 évesek 27,8%,
 - >60 év feletti 26,4%.
- A családi állapot szerint általában 20%
- Iskolai végzettség
 - Legnagyobb arány: szakmunkások 27%
 - legkisebb arányban a diplomások 17,6%

Iskolai végzettség szerint

Napvédő krémet használ

Napvédő krémeket használok

férfiak 18,5% - nők 30,6%

Korcsoport:

- A kor növekedésével a használók aránya csökken,
 - a legfiatalabb korcsoport 39,3%-a,
 - 60 év felett 13,6%.
- Családi állapot szerint
 - legnagyobb arányban a nőtlenek (37,7%),
 - legkisebb arányban az özvegyek (16,2%)
- A település típus szerint
 - a városokban és községekben 27%
 - Budapesten 19,4%.

UV védő fóliát tettünk a szoba ablakára

➤ A települések szerint:

- Budapest 0%
- városokban 1,2%
- községekben 2,5%

Érettségivel rendelkezők: 1,7%

Gépkocsi ablakra

- Budapestiek: 4,4%
- Iskolai végzettség szerint
 - Diplomások: 6,5%

UV védő ruházat:

- Korcsoport: 30-39 évesek 5,1%
- Szakmunkások 4,%
- Megyeszékhelyen élők 3,8%

Nem tesztek semmit erős UV sugárzás idején

A nem védekezők aránya: férfiak 9,4% - nők 5,8%.

A hőség ellen semmilyen formában nem védekezőkhöz (arányuk az összes megkérdezett között 10,4%) képest kisebb arányban (7,8%) nem védekeznek az UV sugárzás ellen.

Az összes megkérdezett 2,9%-a mondta azt, hogy sem az UV sugárzás, sem a nagy meleg ellen nem védekezik.

		Nem védekezik semmilyen módon az UV sugárzás ellen	
		említi	nem említi
nem csinálok semmit nagy hőség idején	említi	38%	8,2%
	nem említi	62%	91,8%

Az UV sugárzás ellen nem védekezők aránya iskolai végzettség szerint (%):

8 általános osztály vagy kevesebb	szakmunkásképző	érettségi vagy érettségi utáni szakképzés	főiskolai vagy egyetemi diploma
16,7	5,8	5	1,9

Összefoglalás

- **A hőséget** a válaszadók nagy része rosszul viseli – elsősorban a vidéken élők.
- A hőség elviselése az
 - életkorral egyre nehezebbé válik,
 - az iskolai végzettséggel arányosan könnyebb, ami azt mutatja, hogy az alkalmazkodás bizonyos formái a végzettséggel arányosan változnak.
- A szabadban végzett munka ideje alapján az 1-2 órát szabadban dolgozók jelezték a legnagyobb arányban (19%) hogy rosszul tűrik a meleget.
- A hőséghez való alkalmazkodás olyan elemei, amelyek
 - elméleti ismereteken, attitűd változtatásokon alapulnak, elsősorban a magasabb iskolai végzettségűek körében gyakoribbak, míg
 - a technikai alapú változtatások inkább a szakmunkás, érettségihez kötött felsőfokú végzettséghez kötött.

- **A hőség hatásainak csökkentése** szempontjából elsősorban a folyadékfogyasztás a fontos: sajnos ezt a védekezési módot **csak a válaszadók fele emelte ki**, hasonló arányban szerepelt a mechanikus hűtés is.
- **A lakás árnyékolását** a kérdezettek **fele, kétharmada** jelezte.
 - Összességében **légkondicionáló** berendezéssel a kérdezetteknek kb. **10%-a** rendelkezik, elsősorban a megyeszékhelyeken és Budapesten.

- Az egyéb védekezési módokat tekintve **strandra is 10%** megy el, elsősorban a fővárosiak.
- **Hűvös helyen** a városok, községek lakosainak 15%-a, míg a budapestiek 7,5%-a jelezte, hogy tartózkodik.
- A válaszadók **10%-a semmit sem tesz a hőség ellen**, elsősorban a megyeszékhelyek és községek lakóira volt jellemző ez a válasz. A passzív választ adók megoszlása is érdekes: a férfiak 10%-a nem tesz semmit azok közül, akik nagyon rosszul tűrik a meleget, míg a nők 8,8%-a.
- **Családi állapot szerint az özvegyek a legpasszívabbak, 16%-uk nem tesz semmit a meleg ellen.**

- **Az erős UV sugárzás ellen a lakosok kétharmada védekezik.**
 - Elsősorban igyekeznek zárt helyen tartózkodni, illetve a szabadban árnyékba húzódn.
- A megfelelő *ruhaviselést* a válaszadók **egynegyede** jelezte.
- A **napvédő krémeket a nők egyharmada használja**, a férfiak sokkal kisebb (18,5%) arányban. Ki kell emelni, hogy a napvédő krémek használata erősen összefüggött az iskolai végzettséggel.
- **Az UV védő fóliát, ruhát még nagyon kevesen viselnek.**
 - lakásablakokon még alig terjedt el, csupán 1-2%-ban.

Következtetés

- A lakosság egy része már sok mindent tesz, időt és pénzt is áldoz az alkalmazkodásra.
- Vannak azonban olyan területek, amelyeken a lakosság nem tud változtatni.
- Ezen területeken a lakosság, az önkormányzatok és a kormány együttműködésére lenne szükség.

Köszönöm a figyelmet!

Háttér információ

- A jelen elemzés az EMMI és az MTA Szociológiai Kutatóintézetének támogatásával készült kérdőív egyes kérdéscsoportjaira vonatkozik.
- Az elemzett válaszok a lakosság általános egészségi állapotára, a hőséggel, UV sugárzással kapcsolatos ismereteire, a riasztások alatti viselkedésükre vonatkoznak.

UV védő fóliát tettünk a szoba ablakára

➤ férfiak 1,6%- nők 0,9%.

➤ Korcsoport

➤ 18-29 évesek 0%

➤ többi korcsoportban is csak 1-2 válasz

➤ A családi állapot szerint

➤ házasok 2,2%-a,

➤ többi csoport 0-0,7%

➤ Iskolai végzettség

➤ 8 általánossal rendelkezők 1,9%-a

➤ érettségivel rendelkezők 1,7%-a

➤ Diplomás 0%

➤ A települések szerint:

➤ Budapest 0%

➤ városokban 1,2%

➤ községekben 2,5%

A kocs ablakán UV védő fóliát használók aránya település típus szerint (%):

megyeszékhely	város	község	Budapest
1,3	0,6	3,1	4,4

UV védő fóliát tettünk a kocs ablakára

- férfiak 3,1% - nők 1,4%
- Korcsoport
 - Legfiatalabbak 4,9%
 - 60 év felettek 1,1%
- Családi állapot
 - házas, de különélők, és az özvegyek 0%
 - nőtlenek 4,5%
 - házasok 2,4%-a
- Iskolai végzettség szerint: (%)

8 általános osztály vagy kevesebb	szakmunkásképző	érettségi vagy érettségi utáni szakképzés	főiskolai vagy egyetemi diploma
1	1,8	2	6,5

Erős napsugárzás

- **Az erős napsugárzást** általában nehezen tűrik a kérdezettek, a férfiak kissé nagyobb arányban jelezték ezt.
- Az életkorral egyre nő a nehezen viselőők aránya,
- Családi állapot szerint a kérdezettek egyharmada, fele tűri nehezen az erős napsütést.
- Iskolai végzettség szerint az alacsony végzettségűek panaszkodtak leginkább.
- A szabadban végzett munka szerint (a hőség elviseléséhez nagyon hasonlóan) azok tűrik legkevésbé az erős Napot (egyharmaduk), akik 1-2 órát dolgoznak kültérben.
- A napsütés erősségének változásával kapcsolatban a vidéken élők nagy többsége véli úgy, hogy az utóbbi években sokkal erősebben süt a Nap

UV védő anyagból készült sapkát/ruhát hordok

- férfiak 4,5% - nők 1,8%
- Korcsoport:
 - 30-39 évesek 5,1%,
 - >60 év 1,9%.
- Családi állapot
 - nőtlenek 4,6%, házások 3,7%, özvegyek 0,7%
- Iskolai végzettség
 - Szakmunkások 4,6%
 - érettségivel rendelkezők 2,8%.
- Település típus
 - megyeszékhelyeken 3,8%
 - községekben 4,7%

